

DANSKERNES FORHOLD TIL DANNEBROG

- to undersøgelser

En stor dansk undersøgelse – fra juni 2018 – viser at danskerne ikke anvender Dannebrog så meget, som vi gjorde tidligere. Dannebrog betragtes i mindre grad end tidligere som et positivt symbol. Undersøgelsen er blevet sammenlignet med en tilsvarende dansk undersøgelse foretaget i 2012.

Om undersøgelsen

Danskerens tilslutning til at anvende Dannebrog, er stadig meget stor, men efter undersøgelsens resultater tilsyneladende faldende i løbet af en 6 års periode.

Undersøgelsen bygger på 3656 besvarelser fra personer på 15 år og derover. Svarene er indsamlet mellem 20. april og 4. maj 2018. Undersøgelsen er offentliggjort i juni 2018 af Grænseforeningen.

Af undersøgelsen fremgår det, at vi danskere generelt er knapt så ivrige efter at bruge Dannebrog som vi var tidligere.

Dannebrog i lagkagen

Det er nemlig kun 76 procent af danskerne, der bruger Dannebrog i private sammenhænge i form af små dannebrogflag i lagkager og flag på juletræet. I en lignende undersøgelse fra 2012, som Epinion foretog, lå tallet helt oppe på 90 procent. Ligeledes er antallet af danskere, der bruger Dannebrog ved festlige lejligheder faldet markant. Mens det i 2012 var helt oppe på 78 procent, er vi nu nede på 60 procent.

Undersøgelsen peger iøjefaldende på, at det ser ud til, at brugen af Dannebrog generelt er faldet. I 2018 svare 9 procent, at de slet ikke bruger Dannebrog. I 2012 var det tal nede på 4 procent. En stigning på 5 procent af dem som slet ikke anvender nationalsymbolet på kun 6 år.

Er Dannebrog et positivt symbol?

I undersøgelsen er der også blevet spurgt om Dannebrog anses for at være et positivt symbol. Både i 2018 og i 2012 svarede 2 procent, at de er uenige. Men derimod er antallet af besvarelser, der er enige, faldet. I 2018 svarer 87 procent, at Dannebrog er et positivt symbol. I 2012 var det 93 procent.

Graver vi et par spadestik dybere i undersøgelsen, bliver det meget tydeligt, at flere borgere i de ældre årgange er enige i, at Dannebrog opfattes at være et positivt symbol. Der skal dog også bemærkes, at forskellen mellem aldersgrupperne primært findes i besvarelsen "ved ikke" og "hverken/eller". Kun 1 procent af de unge er uenig i, at Dannebrog er et positivt symbol.

Samtidig fremgår det af undersøgelsen, at der er mindre regionale forskelle på, hvorvidt danskerne opfatter Dannebrog som et positivt symbol. Størst er andelen i Nordjylland på 93 procent, mens andelen er mindst i Hovedstaden som er på 84 procent der opfatter Dannebrog positivt.

Undersøgelsen er et synligt udtryk for en tendens til, at færre danskere bruger Dannebrog

end tidligere. Det er en bekymrende tendens, som vi skal være opmærksomme på. Man skal dog stadig hæfte sig ved, at der overordnet set, er tale om, at danskerne anser Dannebrog for at være et positivt og samlende symbol.

Når Dannebrog som flag stadig vil ses som et positivt symbol, kan det forstås ind i en grundfortælling om Danmark som et fredeligt og roligt land. Men danskerens forståelse af den danske stat og den danske nation som én og samme ting, er måske ved at vige for en mere sammensat og reflekteret forestilling om danskhed. En sådan anderledes forestilling vil også påvirke forholdet til Dannebrogflaget.

Flaget fra himlen

Dannebrog betyder "Danernes fane". Det er verdens ældste nationsflag. Ifølge fortællingen faldt Dannebrog ned fra himlen 15. juni 1219 i forbindelse med slaget ved Lyndanisse i Estland, hvor kong Valdemar Sejr var på korstog.

Brug flaget

Det er foruroligende, hvis det betyder, at der er færre, som bruger Dannebrog, og ikke kun, når Dannebrog er hejst i sin flagstang. Flaget samler os, og det er en tradition, som er ganske enestående for den danske befolkning. Vi skal værne om denne unikke tradition, fordi ved at anvende flaget, er det en meget synlig måde, at markere vort fællesskab på.

Men at hejse Dannebrog i anledning af en fest eller anvende Dannebrogflag i lagkagen, er slet ikke så gammel en tradition, som mange måske kunne tro. I forbindelse med Treårskrigen (fra 1848 til 1851), begyndte den danske befolkning at bruge flaget mere aktivt og synligt på trods af et forbud. Dannebrog blev anvendt i alle mulige nationale og private sammenhænge. Indtil da var det strengt forbudt som almindelig borger, at bruge 'kongens og statsmagtens' flag. Dette forbud, mod at bruge flaget i private sammenhænge, eksisterede fra 1834 til 1854. Herefter begyndte de mange traditioner med at anvende Dannebrog i forskellige sammenhænge, som vi kender dem i dag, for alvor at blive anvendt.

At Dannebrog nu er blevet et mere omstridt symbol, undrer ikke Christian Albrekt Larsen, der er professor i statskundskab ved Aalborg Universitet.

"Der er helt klart sket et skred i den konsensus, der tidligere har været i befolkningen om flaget som et ubetinget neutralt og positivt symbol. Hvor det før nærmest udelukkende har haft en samlende dimension, så har det nu fået en mere nationalkonservativ dimension," forklarer han til Kristeligt Dagblad 14. juni 2018.

Kampen om Dannebrog. En meningsmåling fra 8. juni 2019.

Dannebrog er i 2019 blevet mere politiseret, mener ekspert. Nogle bruger Dannebrog til at markere en afgrænsning af, hvad der er dansk, nogle forsøger at bruge det som et symbol på åbent fællesskab, og så er der dem, der piller det ned for ikke at støde nogen.

I en meningsmåling, som analyseinstituttet Norstat har lavet for Jyllands-Posten og som blev offentliggjort i Jyllands-Posten 8. juni, svarer 14 pct. af de unge i alderen 18-29 år, at de er »enig« eller »helt enig« i, at »Dannebrog er et negativt symbol på nationalisme«. Hos de øvrige aldersgrupperinger svinger den tilsvarende andel mellem 5 og 8 pct.

I meningsmålingen peger de unge på at for dem er Dannebrog et negativt symbol på nationalisme.

Gennem de sidste 7 år, set i forhold til undersøgelsen fra 2012, er andelen af danskere, der ser Dannebrog som et samlende symbol faldet.

En generation er derfor vokset op sammen med et nationalflag, der de sidste 20 år har symboliseret politiske holdninger og i noget mindre grad fællesskab. Er det kulturkampen der har præget opfattelsen af Dannebrog?

"Dannebrog var tidligere et flag, der blev brugt på tværs af partierne, men Dansk Folkeparti har omfavnet det i en sådan grad, at navnlig den yngre generation, som ikke har oplevet tiden før, ser det som et politisk symbol i stedet for et fælles symbol," siger Rasmus Glentehøj til Jyllands-Posten den 8. juni 2019. Han er lektor i historie ved Syddansk Universitet.

I samme avis siger professor Christian Albrekt Larsen ved Aalborg Universitet: "Fra at være et samlingspunkt, hvor alle betragtede Dannebrog som noget godt, står vi i dag i en situation, hvor flaget ikke nødvendigvis betragtes som noget godt i alle grupper af samfundet." Han fortsætter "Vi har i mindst de seneste 20 år har haft en kulturkamp, hvor danskheden har været i centrum for en politisk konflikt. I 1950'erne var der også stærke politiske stridigheder, men ikke om det at være dansk, som var fuldstændig uproblematisk."

Christian Albrekt Larsen har forsket i danskernes holdninger til deres egen nationalitet, mener ligeledes, at det nu kommer til udtryk blandt de unge, at nationalflaget er blevet politiseret. "Fra at være et samlingspunkt, hvor alle betragtede Dannebrog som noget godt, står vi i dag i en situation, hvor flaget ikke nødvendigvis betragtes som noget godt i alle grupper af samfundet".

Dannebrog er folkets flag - men hvor længe?

Dannebrog er blevet en integreret del af dagliglivet i Danmark. Flaget anvendes ved sorg og ved glæde, i kolonihaven og på slot, i parcelhuset og i Folketinget. Dannebrog er altid en kær del af det vi foretager os. Udadtil er Dannebrog og de danske farver blevet et markant brand for de varer, vi producerer, og samtidig et symbol for det samfund, vi har indrettet, og de værdier vi har valgt som vores. Dannebrog repræsenterer i dag samlet den udvikling, som landet har gennemgået. Det er på en gang kongeflag, statsflag, nationsflag og vores allesammens nationalflag, men hvor længe?

Faktaboks

Danmarks-Samfundet er en upolitisk medlemsbaseret landsorganisation der med baggrund i den danske kulturtradition, har til formål at udbrede kendskabet til og anvendelsen af Dannebrog som et nationalt symbol for dansk kultur, fællesskab og identitet. Gennem information og oplysning arbejder vi dagligt på at formidle viden om Dannebrog.

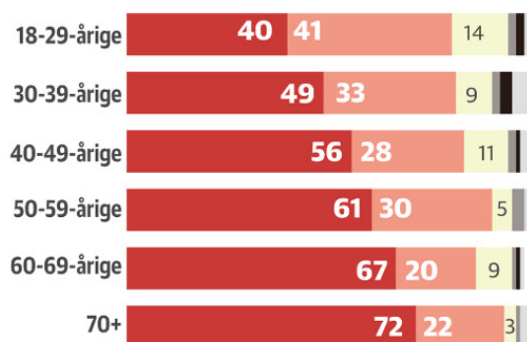
Ungdommen er mere skeptisk over for Dannebrog

Markant flere ældre end unge mener, at Dannebrog er et positivt symbol, som kan samle danskerne.

Hvor enig eller uenig er du i, at Dannebrog er et positivt symbol, som alle danskere kan samles om?

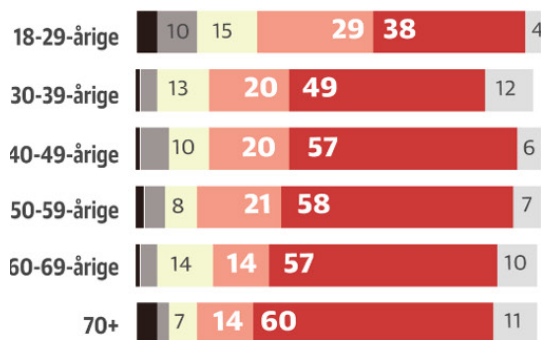
TAL I PCT.

Hvor enig eller uenig er du i, at Dannebrog er et negativt symbol på nationalisme?

TAL I PCT.

KILDE: NORSTAT-MÅLING FOR JYLLANDS-POSTEN OG ALTINGET
BASERET PÅ 1.204 INTERVIEW MED ET REPRÆSENTATIVT
UDSNIT AF DANSKERNE FORETAGET I PERIODEN 28.-31. MAJ
2019. GRAFIK: AGNETE HOLK

Det er tilladt at gengive og kopiere tekster, artikler og billeder med kildeangivelse. Det er dog ikke tilladt at kopiere artikler og billeder til kommercielt brug uden skriftlig tilladelse.